

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN — ORGANIZATORUL ȘI CONDUCĂTORUL LUPTEI MASELOR POPULARE PENTRU TRANSFORMĂRI DEMOCRATICE ȘI TRECEREA LA REVOLUȚIA SOCIALISTĂ

prof. univ. dr. ȘTEFAN LACHE

Partidul Comunist Român s-a definit și a acționat, de-a lungul întregii sale existențe, ca o uriașă forță motrice, care a dus mereu înainte societatea noastră. El a reușit să mobilizeze în jurul programului politic și al stindardului său de luptă masele muncitoare, forțele progresiste ale națiunii, înscriind pagini nepieritoare de eroism și cutezanță revoluționară în analele istoriei poporului nostru. „De la crearea sa, — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — în anii grei ai ilegalității, înfruntând teroarea regimului burghezo-moșieresc, Partidul Comunist Român a ridicat sus steagul luptei revoluționare, a condus cu abnegație marile bătălii de clasă, s-a manifestat ca o forță politică cu adevărat națională, în stare să răstoarne, prin lupta clasei muncitoare, a maselor largi populare, vechea orînduire bazată pe exploatare și asuprire și să făurească o orînduire socială nouă, fără asupritori — orînduirea oamenilor muncii, orînduirea socialistă“.

Marea forță transformatoare a partidului nostru a izvorît, înainte de toate, din devotamentul său neclintit față de idealurile socialismului și comunismului, din identificarea întregii sale ființe cu interesele maselor muncitoare, cu năzuințele fundamentale de dreptate, libertate și independență ale poporului român.

Rolul P.C.R. de forță politică de avangardă, de organizator și conducător al clasei muncitoare, al maselor populare, s-a exprimat concludent în efortul său creator, neconținut, de a căuta răspuns cerințelor obiective de progres ale societății românești, de a elabora și înfăptui o linie politică justă, dezvoltînd și aplicînd corespunzător condițiilor și particularităților evoluției țării noastre teoria revoluționară, principiile socialismului științific.

Amplitudinea și, mai ales, eficiența social-umană a forței revoluționare, transformatoare a Partidului Comunist Român au fost într-o continuă creștere, în funcție de etapele strategice parcurse, de împrejurările istorice concrete, interne și internaționale. Rolul său de organizator și conducător al clasei muncitoare, al maselor populare a dobîndit plenitudinea în noua epocă a istoriei poporului nostru, începută la 23 August 1944, odată cu victoria revoluției de eliberare socială și națională, anti-fascistă și antiimperialistă, care a chezășuit eliberarea patriei de sub dominația fascistă, instaurarea puterii revoluționar-democratice, muncitorești-țărănești, înfăptuirea transformărilor economice și social-politice ce

au jalonat trecerea la socialism. În această epocă, Partidul Comunist Român și-a probat prin fapte capacitatea, neîntrecută de nici o altă forță politică existentă atunci în țara noastră, de a lega organic trecutul, tradițiile de luptă ale poporului nostru pentru eliberare socială și națională, de viitor și de a descifra noile imperative de progres ale societății românești. O asemenea capacitate a dat maselor populare o perspectivă însuflețitoare, le-a mobilizat în jurul și sub conducerea comuniștilor, în care ei vedeau pe cei mai activi și mai autorizați exponenți ai intereselor și năzuințelor lor. Preocuparea de a lega în plan strategic obiectivele emancipării sociale de cele naționale, de a elabora o linie politică pornind în primul rînd de la realitățile românești, dar manifestînd în același timp receptivitate și față de experiența revoluționară acumulată pînă atunci pe plan mondial, s-a reflectat încă din documentele elaborate îndată după 23 August 1944, în hotărîrile primei Conferințe naționale a partidului ținută în condiții de libertate, în octombrie 1945, ca și în alte documente, adoptate ulterior.

Forța transformatoare a P.C.R., rolul său de organizator și conducător al maselor populare în etapa la care ne referim, adică aceea care a premers trecerii la socialism, ca și în alte etape, nu a avut deloc aspectul unui marș triumfal, al unor salturi din victorie în victorie. Ea a fost efectiv rezultatul unei ample activități politico-organizatorice și educative, desfășurate de comuniști cu tenacitate, perseverență și spirit de sacrificiu, împotriva claselor exploatare și a exponenților lor politici, a încercărilor acestora de a capta și menține sub influența lor masele populare și, prin aceasta, de a stopa procesul transformărilor revoluționare și democratice, evoluția spre socialism.

După cum este cunoscut, viața social-politică a României, așa cum s-a realizat în perioada imediat următoare prăbușirii dictaturii militarofasciste și înlăturării armatelor hitleriste de pe teritoriul țării, a avut o configurație particulară, specifică. Structura socială cuprindea burghezia și proletariatul — clasele fundamentale ale societății capitaliste —, moșierimea și țărănimia, aceasta din urmă constituind majoritatea populației țării, precum și categorii sociale intermediare, cum erau meseriașii, comercianții, funcționarii, precum și intelectualii. Situației sociale complexe îi corespundea o pluralitate de forțe politice, un evantai larg de partide și organizații reprezentînd interesele claselor și păturilor sociale, curenților politico-ideologice. Ca rezultat al răsturnării regimului de dictatură militarofascistă, practic, toate formațiunile politice, democratice care, în pofida interdicțiilor și represiunilor, supraviețuiseră, trec la activitatea legală, se afirmă și se dezvoltă în condiții de libertate.

Începînd de la 23 August 1944 au trecut la activitatea legală Partidul Comunist Român, Partidul Social-Democrat, Frontul plugarilor, Uniunea populară maghiară, Uniunea patrioților, Partidul Socialist-Țărănesc — care exprimau interesele maselor muncitoare și ale categoriilor sociale mijlocii, intermediare; de asemenea, activau Partidul Național-Țărănesc și Partidul Național-Liberal — exponenți ale burgheziei și moșierimii. Aceste partide, care guvernaseră în perioada interbelică, aveau și aderenți din rîndurile țărănimii, intelectualității. Din sistemul de partide din viața politică a fost înlăturată, prin victoria revoluției, extrema dreaptă fas-

cistă ; ceea ce rămăsese din fascism, ca grupare sau curent politic, se reducea la mici înjghebări clandestine de teroriști și diversioniști. Partidele burgheze și cercurile monarhice au încercat să folosească pozițiile precumpănitoare pe care reușiseră să le obțină în conducerea statului la 23 August 1944 în scopul conservării vechilor structuri social-economice, de exploatare și asuprire, al restabilirii regimului politic antebelic, operînd doar „ajustări“ care să nu-i afecteze esența. Crearea Frontului Național-Democratic și refuzul Partidului Național-Țărănesc și al Partidului Național-Liberal de a se alătura acestei coaliții reflectau momentul inițial al unui complex proces de regroupare și departajare a forțelor politice care colaboraseră la înfăptuirea actului istoric de la 23 August 1944, în funcție de concepțiile și opțiunile lor privind soluționarea unor probleme imediate, îndeosebi a celor care vizau natura regimului social-politic din România. De o parte, forțele polarizate în jurul Partidului Comunist Român erau hotărîte să înfăptuiască transformări radicale, să revoluționeze societatea, avînd drept țel de perspectivă trecerea la o nouă orînduire socială, la socialism. De cealaltă parte, forțele reprezentate de P.N.Ț. și P.N.L., care preconizau o simplă „adaptare“ a sistemului politic antebelic la noile realități și cerințe, încercînd să stăvilească sau cel puțin să temporizeze acțiunile revoluționare, să oprească ascensiunea maselor populare spre putere.

În lupta pentru instaurarea regimului democratic, pentru înfăptuirea reformei agrare și a celorlalte obiective ale revoluției, P.C.R. a îmbinat acțiunile „de jos“ ale maselor populare cu cele ale reprezentanților F.N.D. din guvern și din conducerea prefecturilor și primăriilor, a colaborat cu diferite grupări și personalități politice, cu reprezentanți ai diverselor categorii sociale interesate, fie și parțial, în realizarea transformărilor democratice. În condițiile intensificării luptei maselor muncitoare pentru cucerirea puterii și înfăptuirea reformei agrare, au aderat la F.N.D. gruparea politică național-țărănistă condusă de Anton Alexandrescu precum și numeroase organizații comunale, orășenești și județene ale partidelor național-țărănesc și liberal. În același timp, numeroși membri și simpatizanți ai P.N.Ț. s-au dezis de liderii acestui partid și au intrat în Frontul plugarilor sau în alte organizații politice de stînga. Un succes deosebit al politicii promovate de P.C.R. l-a constituit colaborarea cu gruparea liberală condusă de Gh. Tătăreanu, grupare care se pronunța, odată cu participarea activă a României la războiul antihitlerist, în scopul recuceririi independenței și suveranității naționale, pentru redresarea economică și reforma agrară. Acordul de colaborare cu disidența liberală, ca și aderarea grupării P.N.Ț. prezidată de Alexandrescu la F.N.D., au înlesnit izolarea de mase a principalelor forțe politice burgheze conservatoare, facilitînd, în același timp, realizarea unor obiective care reclamau o participare cît mai largă, îndeosebi în domeniul economic și al politicii externe. În acest fel, datorită programului clar și a politicii sale realiste, P.C.R. a reunit, în lupta pentru transformarea revoluționară și democratică a țării, forțele de bază ale națiunii — clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, păturile mijlocii de la orașe și o parte a burgheziei.

Instaurarea, la 6 martie 1945, a puterii revoluționar-democratice, putere de stat cu pronunțat caracter muncitoresc-țărănesc, a determinat noi și însemnate schimbări în viața social-politică. P.C.R. devine principalul partid de guvernămînt ; rolul său proeminent în stabilirea orientării generale și în înfăptuirea unei politici interne și externe puse în slujba

maselor populare, a independenței și suveranității naționale constituie o trăsătură fundamentală a regimului instaurat în martie 1945. Unitatea coaliției forțelor revoluționare și democratice, în frunte cu P.C.R., și-a dovedit trăinicia în îndeplinirea obiectivelor majore ale noii perioade istorice: legiferarea și consolidarea reformei agrare, a altor reforme social-economice; înfrângerea așa-numitei „greve regale” și a obstrucțiilor liderilor partidelor burgheze, care au refuzat să participe la opera constructivă de guvernare, trecând în opoziție; biruirea marilor dificultăți economice, agravate de urmările secetei din anii 1945—1946; câștigarea bătăliei alegerilor parlamentare din 1946; intensă activitate politico-diplomatică desfășurată cu prilejul Conferinței de pace de la Paris pentru apărarea independenței și suveranității României.

În urma înfringerii suferite în alegerile parlamentare de la 19 noiembrie 1946, cele două mari partide burgheze nu s-au mai putut menține în viața politică, din care au dispărut în a doua jumătate a anului 1947, împărțându-se inevitabil soarta clasei pe care o reprezentau. Același destin l-au avut și alte grupări politice mai mici de opoziție, cum au fost Partidul popular românesc, Partidul radical al micii burghezii, Partidul naționalist-democrat, Acțiunea națională-agrară, care s-au dovedit a fi creații artificiale, fără aderență în mase. În ceea ce privește P.N.L., prezidat de Gh. Tătărașcu, faptul că participase la alegeri, în cartel electoral, cu celelalte partide din B.P.D., i-a permis să se mențină în continuare la guvernare. Judecând prin prisma rezultatului alegerilor parlamentare, P.N.L. (Tătărașcu) devenise principalul partid burghez din România, menținându-se un timp, împreună cu P.T.D. (dr. Lupu), ca forță de opoziție și după trecerea la revoluția socialistă. Burghezia și exponenții ei politici nu mai dispuneau, însă, de resurse pentru a opri mersul revoluției spre socialism.

Cucerirea întregii puteri politice de către clasa muncitoare, în alianță cu țărănimea muncitoare, cu celelalte categorii de oameni ai muncii, odată cu proclamarea Republicii, la 30 decembrie 1947, a deschis o nouă etapă în dezvoltarea României, de transformări profunde în toate domeniile vieții economice, sociale, politice și spirituale — etapa revoluției și construcției socialiste. Trecerea la realizarea concretă a acestei mărețe opere a fost însoțită de unificarea deplină a mișcării muncitorești, de făurirea partidului unic revoluționar al clasei muncitoare.

În lupta comună pentru îndeplinirea revoluției antifasciste și antiimperialiste s-a realizat o mai bună cunoaștere și apropiere între membrii P.C.R. și P.S.D., au fost înlăturate diverse dificultăți și s-a înaintat, pas cu pas, împreună, spre unificarea deplină. În acest sens, o însemnată hotărâtoare au avut-o creșterea și maturizarea ambelor partide, care se dezvoltau de sine stătător, trecerea la elaborarea liniei politice pe baza studiilor realităților românești, eliminându-se treptat etichetările, prejudecățile și tezele prestabilite, care dăunau unității. Ancorarea în viața economică și social-politică a țării a permis partidelor muncitorești, în decursul anilor, o anumită convergență programatică și practică, le-a dat un crescând suport de masă și, în ultimă instanță, le-a apropiat de momentul unificării depline. Prin partidul unic, a cărui existență de fapt a fost consfințită de Congresul din februarie 1948, clasa muncitoare și-a făurit un puternic detașament politic revoluționar, înarmat cu teoria revoluționară despre lume și viață — materialismul dialectic și istoric —, capabil să unească toate forțele progresiste ale națiunii în lupta împotriva exploatarei și asupririi, pentru transformarea revoluționară a societății.

Experiența României demonstrează că lichidarea sciziunii și realizarea unității aparținice a clasei muncitoare, dezvoltarea colaborării între toate forțele revoluționare democratice, care se pronunță pentru transformări înnoitoare, înlesnesc drumul spre victoria revoluției și construcției socialiste. Se poate spune că înfăptuirea unității în jurul și sub conducerea P.C.R. a cheazăuit realizarea sarcinilor de uriașă complexitate ale edificării socialismului. România a fost prima țară în care s-a realizat fuziunea politică și organizatorică a partidelor clasei muncitoare într-un partid unic, ca rezultat al unei evoluții istorice obiective, al luptei pentru cucerirea puterii politice și trecerii la transformarea revoluționară a societății, la făurirea socialismului. Prin originalitatea căii pe care s-a produs și a formelor pe care le-a îmbrăcat, procesul făuririi și consolidării unității de acțiune și apoi unificarea deplină a forțelor clasei muncitoare din România se constituie într-o experiență integrată ca o contribuție importantă în tezaurul teoretic și practic al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, o experiență remarcabilă, care demonstrează cu puterea faptelor că lichidarea sciziunii și realizarea unității politico-organizatorice a clasei muncitoare, crearea unui partid unic — stat major politic de luptă al celor ce muncesc — reprezintă o cheazășie a înaintării neabătute pe calea socialismului.

În anii care au urmat în procesul revoluției și construirii orînduirii socialiste, Partidul Comunist Român s-a afirmat viguros ca singura forță politică conducătoare în toate domeniile vieții sociale, ca centru vital al națiunii, desfășurînd o vastă activitate organizatorică, politico-ideologică și educativă, pentru înfăptuirea pas cu pas a refacerii și modernizării economiei naționale, pentru așezarea ei pe baze socialiste, edificarea societății pe principii noi, socialiste, a întregii creații materiale și spirituale, ridicarea neconținută a nivelului de trai al celor ce muncesc, întărirea independenței și suveranității naționale.